

EXAMINATIONS AND ASSESSMENT CHIEF DIRECTORATE

Home of Examinations and Assessment, Zone 6, Zwelitsha, 5600
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA, Website: www.ecdoe.gov.za

2022 NSC CHIEF MARKER'S REPORT

SUBJECT	AFRIKAANS FAL
PAPER	3
DATE	8 – 22 DECEMBER 2022
DURATION OF PAPER:	2½ HOURS

SECTION 1: (General overview of Learner Performance in the question paper as a whole)

Hierdie was 'n gebalanseerde vraestel wat uiteenlopende onderwerpe en transaksionele tekste gehad het, wat elke leerder 'n geleentheid sou gee om ten minste te slaag. Dit het ten volle voldoen aan die vereiste wat in die KABV dokument gestipuleer is. Alle kognitiewe vlakke is gedek en dit is volgens die riglyne in die eksamenriglyne dokument uiteengesit. Daar was nie enige onderwerp wat kandidate sou benadeel nie. Kandidate het oor die algemeen die vraestel verstaan en redelik beantwoord. Die meeste kandidate het vlak 4 (26.4%) behaal, maar enkele kandidate (4.1) het met 'n baie suksesvolle vlak 7 geëindig. Daar is ook heelwat kandidate wat onsuksesvol (6.9%) in hierdie vraestel was. Hierdie jaar was al die onderwerpe meer toeganklik vir die kandidate, tog het die oorgrote meerderheid slegs gemiddeld gevaar.

Vraag 1.1 (**Dit was die gelukkigste dag van my lewe**) en 1.3 (**Verandering is 'n goeie ding**) was van die gewildste onderwerpe. 'n Baie gewilde onderwerp was egter **1.4 (Water is belangriker as elektrisiteit)** omdat dit só 'n tersaaklike onderwerp was en die meeste van die kandidate het hulle goed van hulle taak gekwyd. Minimale kandidate het hulle hand gewaag aan vraag **1.6 Prentjie: Kinders**. Hierdie jaar was die visuele tekste eintlik ongewild en baie min kandidate het hierdie vrae aangepak. Vraag 1.1 is meesal deur die vlak 2-3 kandidate beantwoord en die vlak 6-7 kandidate het gewoonlik die prikkel (1.8) Die voëltjie was sy nes verlaat - as antwoord gekies. Vrae 1.2 -1.5 is ewe veel deur die kandidate gekies.

Die gewildste onderwerpe in **AFDELING B** was vraag 2.1 (**INFORMELE BRIEF**). Daar was baie min mistastings van hierdie onderwerp en kandidate het vryelik gedeel oor wat hulle toekomsplanne is. Dit was verblydend om te sien dat baie kandidate positief oor die res van hulle lewens is. Enkele kandidate het wel die onderwerp misverstaan en eerder oor hulle matriekjaar geskryf. Nog 'n gewilde onderwerp was 2.4 Die (**DIALOOG**), wat deur heelwat kandidate gekies is. Die kandidate het die dialoog geniet en het hierdie teks baie realisties beantwoord.

Die ongewildste onderwerp in hierdie afdeling was Vraag 2.2 (**Informele Verslag**) en dit word toegeskryf aan die feit dat kandidate glad nie vertrou met die formaat en register van hierdie teks was nie. By die **HULDEBLYK**, vraag 2.3 het kandidate basiese formaatvereistes soos die titel, groet, die verstroosting aan die familie, ens uitgelaat. Dit was een van die minder gewilde vrae.

In **AFDELING C** was die gewildste onderwerp vraag 3.2 (**KORT TEKSBOODSKAP**). Die kandidate het hulself goed by hierdie vraag ingeleef en het baie volwasse, intelligente response hier gelewer. Hierdie vraag was baie goed beantwoord en dit was duidelik in die kandidaat se verwysingsraamwerk. By vraag 3.3 (**INSTRUKSIES**) het vele kandidate die woord skoolloopbaan nie verstaan nie en oor 'n wedloop/sport/ 'n funksie geskryf. Dit was die tweede gewildste onderwerp wat deur talle kandidate gekies was. By vraag 3.1 (**PLAKKAAT**) was daar heelwat kleigetrapped omdat dit blyk dat kandidate nie vertrouwd was met die basiese beginsels (ABBA) van 'n advertensie nie. Baie min kandidate het hierdie vraag aangepak.

SECTION 2: Comment on candidates' performance in individual questions

QUESTION 1

- (a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?

AFDELING A – OPSTEL

1.1 Dit was die gelukkigste dag van my lewe - Baie kandidate kon gemiddeld tot goed vaar in hierdie vraag. Hulle het die vraag redelik beantwoord, maar dit is meesal deur die swakke kandidate gekies. Kandidate het meesal gefokus op die dag dat hulle matriek klaargemaak het en hoe die dag afgeloop het. Die opstelle was meesal beskrywend en samehangend. Oor die algemeen is hierdie vraag gemiddeld beantwoord omdat die leerders se skryfstukke oppervlakkig was. Sinskonstruksie, woordeskat en woordordefouten bly 'n probleem.

1.2 Dis lekker om 'n tiener te wees – Daar is gemiddeld tot goed in hierdie vraag gevaar. Kandidate kon redelik skryf oor hulle realiteit in terme van tienerskap, sommige kandidate het dit vergelyk met hulle ouers se tyd van tienerskap. Dit het ook duidelik uit die response geblyk dat kandidate tienerskap bo die volwasse lewe verkies. Nasieners kon ook 'n blykie kry van die vrese/ uitdagings waarmee tieners te kampe het. Die onderwerp is deur gemiddelde kandidate aangepak, maar redelike goeie opstelle was aangebied. Oppervlakkige opstelle is deur die kandidate geskryf waar daar steeds 'n uitdaging is om die taal te besig. Uiteenlopende response is deur die kandidate in hulle skryfstukke weergegee. Dis duidelik dat tieners hulle eie idees oor tienerskap het, die moderne tiener praat vryelik praat oor taboe onderwerpe, soos sekuele aktiwiteite ens.

1.3 Verandering is 'n goeie ding Baie kandidate het hierdie onderwerp gekies. Kandidate het meesal beskrywende opstelle hier geskryf. Kandidate wat net gemiddeld gevaar het, het nie op die redes/beskrywings waarom verandering 'n goeie ding is, uitgebrei nie. Hier is enkele response met heelwat volwasse insigte, gekry. Leerders wat die taal kon manipuleer kon uitmuntende skryfstukke lewer. Die punte het gewissel van swak tot uitmuntend deur die leerders wat die taal kon besig.

1.4 Water is belangriker as elektrisiteit – Die onderwerp was redelik gewild en deur baie kandidate gekies. Goeie tot knap punte is hier behaal. Hierdie tipe onderwerp is aktueel en baie in die verwysingsraamwerk van alle kandidate en hulle kon hulle frustrasie met ESKOM in hierdie response verwoord. Dit het egter duidelik geblyk dat kandidate besef dat water wel belangriker as elektrisiteit is, maar nie alle kandidate het die keuse in hulle skryfstukke gemaak nie. Die kandidate het dus gemiddeld tot knap punte behaal. Die uitdagings van watertekort word redelik goed uitgelig in hierdie skryfstukke.

1.5 Respek – Die meeste kandidate wat hierdie onderwerp gekies het, het gemiddeld tot goed gevaar, maar meeste het die woord respek as die werkwoord respekteer gebruik. Waar kandidate wel uitsonderlik geskryf het, is baie goeie beskrywings/scenario's van wat respek is, uitgewys. Baie letterlike beskrywings, basiese dissipline, gedrag, respek vir ouer mense en mekaar is geskryf, maar oppervlakkig- nie baie intelligente, volwasse uitbreiding nie.

1.6 Bitter min kandidate het oor hierdie prikkel geskryf – die wat dit wel gekies het, het hoofsaaklik oor musiek of hulle droom om 'n sanger te wees of kulturele konsert geskryf. Die punte wissel van gemiddeld, knap en die uitsonderlike punte is aan kandidate toegeken wat retoriese middele goed gebruik het en goeie taal gebesig het.

1.7 Prentjie: Stop, dink, doen - nie baie kandidate het hierdie prikkel gekies nie, diegene wat dit wel gekies het, het goeie skryfstukke oor hulle toekoms geskryf en oor die proses van besluitneming geskryf. Weereens die kandidaat wat die taal kan manipuleer, kon op 'n goeie, figuurlike vlak skryf.

1.8 Prentjie: Voëltjie wat wegvlieg - Hierdie prikkel was die meeste uit die ander drie gekies en kandidate het hartroerende opstelle hier geskryf. Skryfstukke oor verhoudings, gesinne, vriendskap en verlies/ gevangeneskap en ingeperktheid is hier geskryf. Baie kandidate het dit op hulleself van toepassing gemaak deur die feit dat hulle volgende jaar gaan studeer en die ouers dalk angs oor die leënessindroom sal ervaar.

AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKS

2.1 INFORMELE BRIEF: In Afdeling B het leerders grootliks vraag 2.1, die informele brief aan 'n maat, beantwoord. 'n Groot aantal leerders het goeie skryfstukke oor hulle toekomsplanne geskryf. Dit is duidelik dat baie leerders nie die kursusse se name of tersiëre institusies in Afrikaans ken nie. Baie het “medisyne” of “die wet” gaan studeer. Daar is ook leerders wat slegs gefokus het op die vakansie na die matirekeksamen, maar hierdie vraag het redelike tot goeie kwaliteit skryfstukke afhangend van hul beheer oor die taal, gekry. Ongelukkig het die grootste aantal leerders slegs gemiddelde punte vir hierdie stuk behaal. Die verwagting was dat daar meer uitsonderlike stukke sou wees omdat hulle baie bekend met 'n informele brief is.

2.2 INFORMELE VERSLAG: Die kandidate wat hierdie vraag beantwoord het, se formaat was meestal nie korrek nie. In baie van die response het die kandidate nie die korrekte formaat of register gebruik nie. Sommige kandidate het kru-taal gebruik en sommer name genoem. Oor die algemeen het leerders 'n gemiddeld tot elementêre punt vir hierdie vraag gekry.

2.3 HULDEBLYK: Baie kandidate het nie die titel vir die huldeblyk gegee nie. 'n Paar briljante, hartroerende response is hier ontvang, maar oor die algemeen het kandidate 'n gemiddelde punt vir hierdie vraag gekry. Die kandidate gebruik graag Engelse uitdrukking, soos RIP om die huldeblyk mee te eindig, maar vergeet dat die vertroosting vir die familie ook belangrik is.

2.4: DIALOOG Oor die algemeen kon kandidate met hierdie vraag vereenselwig omdat dit binne hul ervaringswêreld val. Dit was die tweede populêrste vraag en hier kon leerders hulself gemaklik uitdruk. Interessante gesprekke tussen Ma en kind is hier ontvang en almal se ouers wou weet of hulle ook swak maniere het. Ons kon hier ook duidelik sien dat kandidate baie beslis hulle skoolreëls ken en weet wat die verskil tussen reg en verkeerd is. Die probleem waarmee skole te kampe het, is duidelik hier uitgelig. Kandidate het oor die algemeen gemiddeld tot goed in hierdie vraag gevaar.

AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKS

3.1 PLAKKAAT - Baie min kandidate het hierdie vraag beantwoord. Die vraag is ook swak beantwoord deur diegene wat dit wel beantwoord het. Slegs 'n handjievol kon wel die regte informasie of ABBA beginsel toepas.

3.2 KORT TEKS- Die meeste kandidate het die vraag beantwoord en kon hierdie opdrag suksesvol uitvoer. Dit is duidelik dat die kort teksboodskap so reg in hulle kraal pas en kandidate het met mening hulle opinie gegee oor hoe die situasie hanteer moes word. Enkele kandidate het verward geraak en sommer 'n hele gesprek gevoer en meer as een inskrywing gemaak, maar die vraag is deur meeste kandidate uitsonderlik tot goed beantwoord.

3.3 INSTRUKSIES

Daar het heelwat kandidate hierdie vraag beantwoord, veral die swakker kandidate. Hulle het veronderstel dat dit maklik is om die opdrag uit te voer omdat jy vooraf kan leer hoe om instruksies te doen, maar baie kandidate het die woord “skoolloopbaan” misinterpreteer en kon dus nie korrekte instruksies gee nie. Die vraag was toe nie so goed beantwoord nie.

(a) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

Vraag 1

In Afdeling A weet kandidate steeds nie dat 'n paragraaf 'n kerngedagte het met ondersteunende gedagtes nie. Die basiese struktuur van 'n opstel is nog steeds belangrik wat insluit: 'n kort inleiding, liggaam en slot. Inleidingsparagrafe bestaan nie of is te lank en lomp en ontsluit nie die titel nie. Dit moet by kandidate ingedril word om elke nuwe paragraaf met 'n vars nuwe gedagte te begin en om daarop uit te brei. Paragraaf lengtes is ook 'n kopseer. Dit moet afgewissel word en die samevattende slot moet deeglik uitgedink word.

Die lengte van opstelle is ook problematies. Sommige skryf ellemal opstelle wat nie by die voorgeskrewe lengte hou nie en andere skryf weer te kort. Kandidate penaliseer hulself met te lank of te kort opstelle. Woordeskat bly 'n probleem want baie kandidate het nie die woordeskat nie of maak die verkeerde woordkeuses, bv. Ek gaan "die wet" studeer, i.p.v. regte studeer, of lewe, i.p.v. liewe, ens. Sommige kandidate het nie geskryf oor wat hulle na graad 12 gaan doen nie, maar wel oor hulle graad 12 jaar.

Vraag 2

Heelwat kandidate plaas steeds die straatnommer voor die straatnaam, dan word daar ook 'n komma na die straatnaam geplaas. Dikwels word die woonbuurt ook uitgelaat by die adres. Die poskode en stad word ook deur sommige kandidate omgeruil. Die woorde **aan** en **van** word verkeerdelik in die aanhef en slot gebruik. 'n Nuwe tendens wat deesdae sy kop uitsteek, is kandidate wat by die vriendskaplike brief die aanhef skryf: **Beste Pieter** en dan in hul inleidingsparagraaf met **Hallo vriend / Hi viendin** begin. So ook die gebruik van Liewe en Beste by die slot van die brief. Dit is iets wat met wortel en tak uitgeroei moet word. Kandidate weet nie dat daar 'n punt na "Groete/Liefdegroete moet kom nie. Daar word ook nie 'n reël tussen *Jou maat/vriend/vriendin en die naam* oopgelaat nie. 'n Fout eie aan hierdie eksamen is die verkeerde spelling van Desember in sy Engelse vorm. Heelwat kandidate plaas ook 'n dubbelpunt na die aanhef – **Beste:** en **Liewe:**

Kandidate se kennis van die **verslag** is baie vaag en dit veroorsaak dat hulle nie goeie punte kon kry nie. Algemene fout wat begaan is in die Verslag, is dat die vyf w's nie in die inleiding genoem is nie. Baie kandidate het ook nie in paragraafvorm geskryf nie. Kandidate is nie vertrouwd met die karaktereienskappe van 'n verslag nie en as gevolg daarvan kan daar afgelei word dat kandidate nie goed onderrig in die piramide-metode, waar die meeste feite in die eerste paragraaf weergegee word en daarna uitgebrei word in die daaropvolgende paragrafe, ontvang het nie. Kandidate – sommige- het ook die verslag soos 'n brief benader. Diegene wat gepoog het om die vraag te beantwoord, het nie top punte behaal nie.

Meeste kandidate is vertrouwd met die formaat van die dialoog, maar in sommige gevalle is die volgende foute aangetref: Sommige kandidate het ernstige foute gemaak deur aanhalingstekens "... " in die dialoog te skryf. Baie min kandidate het 'n scenario geskep. Kandidate het ook die dubbelpunt uitgelos. Reëls tussen spreekbeurte is nie oopgelaat nie. Die dialoog is soms nie in blokvorm aangebied nie. Daar was goeie fokus op die inhoud van die dialoog, benewens die feit dat sommige kandidate die woord "party" met partytjie verwar het. Sommige kandidate het dus nie goeie punte hier verdien nie. Wat wel interessant was, is dat baie werklike situasies is by die dialoog geskets was. Daar was min afwykings op dié onderwerp, so goeie punte is hier verdien.

Vraag 3

Die enkele kandidate wat die **plakkaat** beantwoord het, het dit baie swak beantwoord. Baie min het daarin geslaag om by die fokusarea uit te kom bv.wie is die teikengroep, wie die diens lewer, waar, wanneer, ens. Te veel Engelse woorde word gebruik wat die skryfstuk negatief beïnvloed. Kandidate steur hulle nie aan die **ABBA** –beginsel in die beantwoording van die plakkaat nie. Die plakkaat is immers 'n advertensie. Baie kandidate het hier misgetas, bv akkommodasie word adverteer of kandidate vertel van hulle vakansie, maar die minderheid kandidate het die vraag gekies.

Die **kort teks** is 'n gewilde vraag alhoewel dit die eerste keer in die eksamen is. Daar was 'n verskeidenheid interpretasies by die formaat van die kort teksboodskap, sommige kandidate het dit in die vorm van 'n dialoog geskryf. Sommige kandidate het nie altyd standaardafrikaans by die inhoud gebruik nie en nie net informele taal nie, maar ook slengtaal gebruik. Daar is ook kandidate wat nie die woord verhouding verstaan het nie. Oor die algemeen is die vraag die beste beantwoord in afdeling C, want kandidate kon hulleself in die situasie inleef.

Baie kandidate het die **instruksies** gekies, maar sommige het dit blykbaar vooraf voorberei, want irrelevant instruksies is gegee. Van die kandidate het sommer rigtingaanwysings gegee. Dit blyk dat die kandidate gesout in die formaat van instruksies is, want hulle het die tipiese bevelsinne gegee wat met stelsinne afgewissel word. Die grootste probleem hier was die kandidate se woordeskat en dat hulle die woord skoolloopbaan misinterpreteer het.

(b) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

AFDELING A

Spesiale aandag moet gegee word aan hoe om die leerder voor te berei vir hierdie vraestel aangesien dit 'n groot gedeelte van hul finale punt weeg. Onderwysers moet leerders onderrig en oorreed om uitstekend in vraestel 3 te vaar aangesien dit hulle kans is om die vak te slaag. Onderwysers moet by leerders indril die effektiewe beplanning van elke skryfstuk en dat elke paragraaf uit 'n hoofgedagte bestaan wat gevolg word met ondersteunende gedagtes. Verskillende soorte OPSTELLE kan geskryf word. Kandidate word dus nie verplig by alle onderwerpe om 'n onderwerp letterlik of eensydiglik te interpreteer nie, maar kan enige tipe skryfstuk produseer. Die onderwerpe kan verhalend, beskrywend, bespiegelend, beredenerend of argumenterend wees en die titel moet deurgaans in gedagte gehou word en kandidate moet poog om by die fokus te hou.

AFDELING B

Kandidate moet by transaksionele tekste geleer word om die kernopdrag by elke vraag te onderstreep en slegs daarop te fokus.

Leer ook die kandidate grammatika soos die komma voor of na iemand aangespreek word.

Die vertrekpunt is dat die onderrig van skryfstukke word afgeskeep omdat die onderrig van letterkunde voorrang geniet. Die letterkunde kan geruik word om skryfstukke mee in te oefen. Leerkragte moet in hul beplanning ruimte vir die onderrig van skryfstukke maak. Dit hoef nie volledig geskrewe stukke te wees nie.

Stel DAS-take oor transaksionele tekste op sodat leerders ten minste kan voorberei.

Ook belangrik is die bevordering van woordeskat. Van graad 8 af moet weeklikse geïntegreerde woordeskat oefeninge behandel word. Onderwysers hoef nie die handboek slaafs te volg en te voltooi nie. Wees kreatief en konsolideer woordeskat – op 'n speelse wyse – in die laer grade. Dit sal die taak in graad 12 vergemaklik.

AFDELING C

By Afdeling C moet kandidate genoegsame kennis inwin oor die skryfstukke om sodoende maklik punte te verwerf. Daar word dus voorgestel dat dit vasgelê moet word in die klaskamer. Visuele voorbeelde moet na die klaskamer gebring word sodat leerders die beste daaruit kan leer. Gereelde oefening is ook nodig.

Die kort teksboodskap moet ingeoefen word. Dis 'n nuwe skryfstuk wat saam met die hedendaagse tegnologie beweeg! Die leerders moet die fynere kunsies aangeleer word, byvoorbeeld hoe om persoonlike gevoelens te omskryf. Belangrik is ook dat leerders die formaat ken.

Daar moet genoegsame oefening oor instruksies in die klaskamer gedoen word.

Lê veral klem op woordeskat, grammatika en spelling, bou van sinne, sinsoorte, voornaamwoorde, lydende vorme, ens.

Die volgende **FOUTE** moet na **gekyk** word.

- Leerders weet nie om 'n komma tussen twee werkwoorde, voor die voegwoorde **maar, want**, al, dan en toe (groep 2 voegwoorde) te plaas nie.
- Die kappie bo **sê**, word weggelaat of op die verkeerde plek by wêreld geplaas.
- Verskil tussen gekoop en verkoop
- Betekenis van gelukkig en ongelukkig
- Moeilikhed word as moeilikheid geskryf
- Die gebruik van die woord **van** i.p.v. **want**.
- Jaar i.p.v. jare
- oorbruggingsjaar i.p.v. gapjaar
- kla i.p.v. klaar
- Help i.p.v. hulp
- Leerders moet ook geleer word dat jy nie 'n sin met die (groep 1) voegwoorde begin nie.
- Die invloed van Engels – die woord **som** i.p.v. **sommige**.
- Die woord **vergeet** word as **vergeert** gespel.
- Die leerders ken nie die verskil tussen **dis en dus** nie.
- Werkwoorde moet so na as moontlik aan die einde van die sin geplaas word.
- dat i.p.v. wat
- Betrekklike en persoonlike voornaamwoorde
- Die verskil tussen ander en anders
- Die korrekte gebruik van respek en respekteer
- Leer die woord sonder, i.p.v. met nie (without)

- Korrekte gebruik van die vergrotende of oortreffende trap, bv. meer belangrik (er)
- Korrekte gebruik van hulle/julle/hele
- Dinge i.p.v. goete

Gereelde blootstelling en oefening in die skryf van verskillende stelstukke soos voorgeskryf deur die KABV sal kandidate deeglik voorberei vir hierdie vraestel. Kandidate moet deurgaans op hul foute gewys word sodat dieselfde foute nie weer begaan word nie

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

- Kandidate moet duidelik aantoon wat beplanning en finale stuk is en 'n netjiese streep deur die beplanning trek.
- Kandidate moet ook hul antwoordboek soos 'n amptelike dokument hanteer en verseker dat hulle netjiese en leesbare werk inlewer.
- Die kwessie van voorafvoorbereide stelstukke deur sekere kandidate is ook problematies tydens die merkproses en merkers moet die oordeel fel of 'n skryfstuk misgetas is al dan nie omdat kandidate basies hul skryfstuk inforseer in 'n bepaalde onderwerp. Kandidate wat in staat is om te beplan en te redigeer, vaar beter as diegene wat konsentreer op mooiskrywery.
- 'n Groot probleem is kandidate wat hul respons in hoofletters aanbied asook lettergreepverdeling aan die einde van 'n reël wat verkeerdlik toegepas word.
- Die gebruik van sleng-en Whatsapptaal kom al hoe meer na vore in kandidate se skryfstukke.
- Indien daar 'n spesifieke onderwerp gegee word, mag kandidate dit nie verander nie. Die enigste tyd wanneer die kandidate 'n geleentheid kry om 'n onderwerp te verskaf, is by die visuele prikkel.
- Gereelde aanbieding van werkswinkels met vraestel 3 as fokus om probleemareas soos vervat in die hoofnasiener se verslag aan te spreek, behoort wondere te verrig om kandidate en onderwysers beter vir hierdie vraestel voor te berei.

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V3

NOVEMBER 2022

PUNTE: 100

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 6 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings.

AFDELING A:	Opstel	(50)
AFDELING B:	Lang transaksionele teks	(30)
AFDELING C:	Kort transaksionele teks	(20)
2. Beantwoord EEN vraag uit elke afdeling.
3. Skryf in die taal wat geassesseer word. Vermy sms-taal.
4. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
5. Jy moet jou skryfstukke beplan, redigeer en proeflees. Gebruik byvoorbeeld 'n kopkaart, vloiediagram of sleutelwoorde. Doen die beplanning VOORDAT jy die finale produk vir elke afdeling skryf.
6. Alle beplanning moet duidelik aangedui en ingelewer word. Daar word aanbeveel dat jy 'n streep deur alle beplanning trek.
7. Beplan jou tyd só:

AFDELING A:	80 minute
AFDELING B:	40 minute
AFDELING C:	30 minute
8. Nommer die skryfstukke korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
9. Skryf die titel/opskrif boaan elke skryfstuk neer.
10. Die titel word NIE in aanmerking geneem wanneer die woorde getel word nie.
11. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: OPSTEL**VRAAG 1**

- Skryf 'n opstel van 250–300 woorde oor EEN van die volgende onderwerpe in VRAAG 1.1 tot 1.8.
- Skryf die vraagnommer en die titel van die onderwerp wat jy kies, boaan. By vraagnommer 1.6, 1.7 of 1.8 moet jy jou eie TITEL gee. Jou opstel moet met die prent verband hou.

1.1 Dit was die gelukkigste dag van my lewe [50]

1.2 Dis lekker om 'n tiener te wees [50]

1.3 Verandering is 'n goeie ding [50]

1.4 Water is belangriker as elektrisiteit [50]

1.5 Respek [50]

1.6

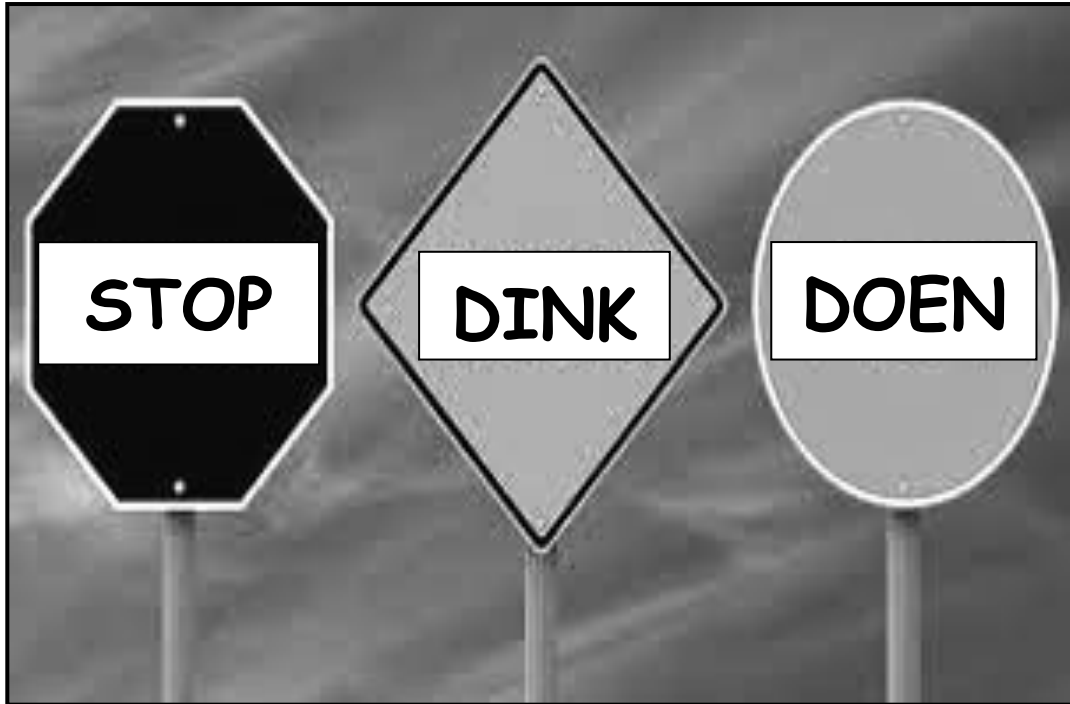

[Bron: [Google Images](#)]

[50]

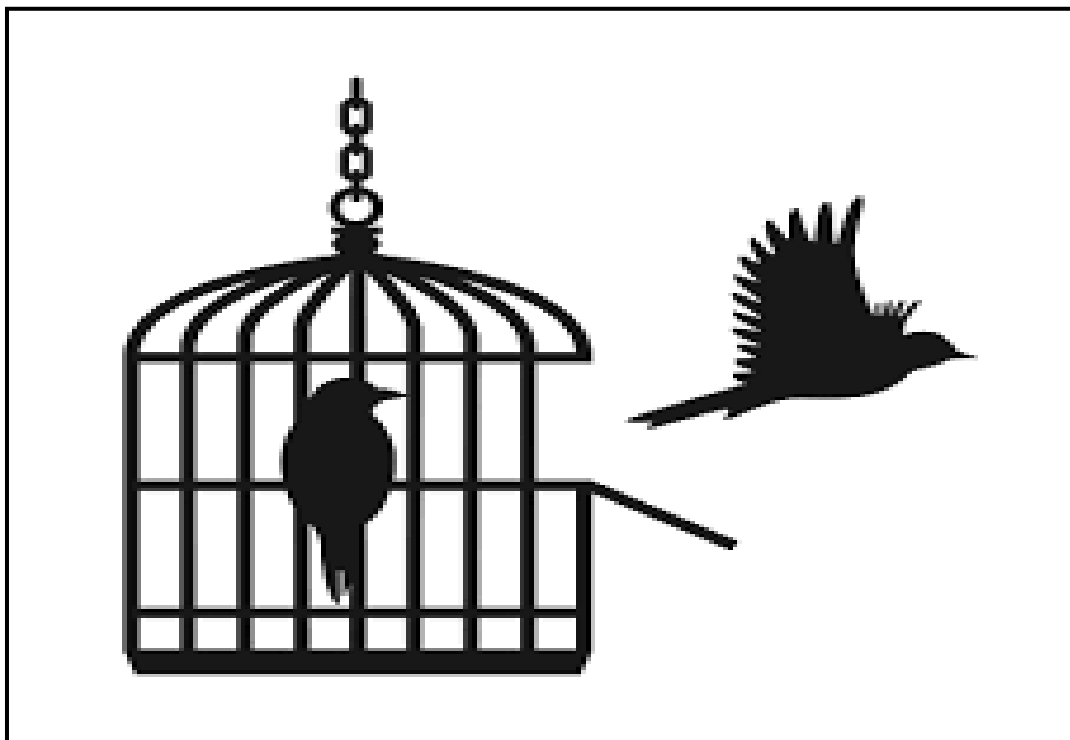
1.7

[Bron: [Google Images](#)]

[50]

1.8

[Bron: [Clipart.library.com](#)]

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKS**VRAAG 2**

- Kies EEN onderwerp en skryf 120–150 woorde daaroor.
- Skryf die nommer van die onderwerp wat jy kies, boaan jou skryfstuk neer.

2.1 INFORMELE BRIEF

Jy wil jou beste maat vertel wat jy beplan om ná jou graad 12-jaar te doen.

Skryf 'n INFORMELE BRIEF aan jou maat.

[30]**2.2 INFORMELE VERSLAG**

Een van jou klasmaats het 'n venster van die skoolhoof se motor stukkend geslaan. Jy het gesien wat gebeur het. Die skoolhoof het vir jou gevra om 'n verslag te skryf oor wat jy gesien het.

Skryf die INFORMELE VERSLAG.

[30]**2.3 HULDEBLYK**

Die sekuriteitswag by jou skool is onlangs oorlede. Hy/Sy het jare lank vir die skool gewerk. Die skool hou 'n gedenkdienste vir die sekuriteitswag. Die skoolhoof het vir jou gevra om 'n huldeblyk namens die leerders te lewer.

Skryf hierdie HULDEBLYK.

[30]**2.4 DIALOOG**

Jou ma het gehoor hoe onderwysers oor party leerders se swak maniere by die skool kla. Jy en jou ma gesels oor hierdie probleem.

Skryf die GESPREK tussen jou en jou ma neer.

[30]**TOTAAL AFDELING B: 30**

AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKS**VRAAG 3**

- Kies EEN onderwerp en skryf 80–100 woorde daaroor.
- Skryf die nommer van die onderwerp wat jy kies, boaan jou skryfstuk neer.

3.1 PLAKKAAT

Jy wil gedurende Desember en Januarie mense, wat met vakansie weg is, se huise en troeteldiere oppas. Jy wil 'n plakkaat ontwerp om jou dienste te adverteer.

Ontwerp die PLAKKAAT.

[20]

3.2 KORT TEKSBOODSKAP (WhatsApp)

Jou beste maat het die volgende teksboodskap vir jou gestuur:

Goeiemôre! Ek het met my ouers oor ons twee se verhouding gepraat. Hulle hou nie baie daarvan nie. Wat moet ons nou doen? 🤔 20:00

Jy stuur vir jou maat 'n boodskap terug waarin jy jou opinie gee.

Skryf hierdie KORT TEKSBOODSKAP neer.

[20]

3.3 INSTRUKSIES

Jy het 'n suksesvolle skoolloopbaan gehad. Die graad 8-leerders vra vir jou om vir hulle instruksies te gee oor wat hulle moet doen om jou voorbeeld te volg.

Skryf die INSTRUKSIES puntsgewys en in volsinne neer.

[20]

TOTAAL AFDELING C: 20
GROOTTOTAAL: 100

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V3

NOVEMBER 2022

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 100

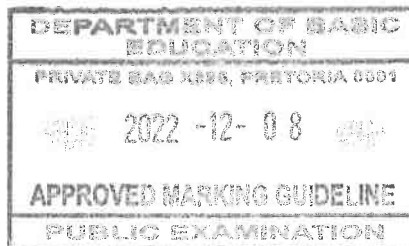
R. Bence

Mev. R. Bence (Eksterne Moderator)
8 DESEMBER 2022

Goedgekeur
Mev. A. Venter (Interne Moderator)

A. Venter

8 DESEMBER 2022

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 19 bladsye en 3 rubrieke.

ALGEMEEN

1. Gebruik die rubrieke soos volg:

AFDELING A:	VRAAG 1	OPSTEL
AFDELING B:	VRAAG 2.1	INFORMELE BRIEF
	VRAAG 2.2	INFORMELE VERSLAG
	VRAAG 2.3	HULDEBLYK
	VRAAG 2.4	DIALOOG
AFDELING C:	VRAAG 3.1	PLAKKAAT
	VRAAG 3.2	KORT TEKSBOODSKAP (WhatsApp)
	VRAAG 3.3	INSTRUKSIES

2. Bestudeer en bespreek die rubrieke baie deeglik. Let veral daarop dat beplanning, formaat, redigering en struktuur by die rubrieke ingesluit is.

3. As 'n onderwerp misgetas is, word die kandidaat se antwoordeboek na die senior nasiener verwys. Die kandidaat moet volgens die rubrieke baie laag op inhoud aangeslaan word.

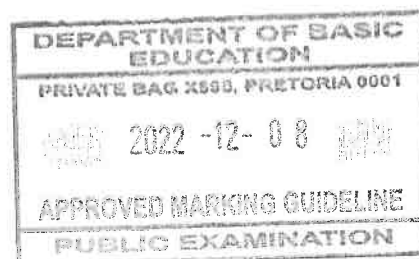
Indien daar twyfel oor 'n onderskeidingskandidaat se skryfstuk(ke) bestaan, moet dit ook met die senior nasiener bespreek word.

4. Indien 'n skryfstuk **grootliks uit die vraestel saamgeflans** word of dele van opdragte uit die vraestel net so oorgeskryf word, ontvang die kandidaat **geen punte nie**. Kommentaar sal wees: **Nie eie werk nie/Saamgeflans**. Indien dele van die skryfstuk wel die kandidaat se eie werk is, assesseer hierdie dele volgens die laagste vaardigheidsvlak.

5. Die nasiener moet die voorgeskrewe nasiensimbole (bl. 3) by die nasien van 'n skryfstuk gebruik.

6. **Vraag 1.6, 1.7 en 1.8:**

- Die titel en die visuele prikkel behoort by mekaar aan te sluit.
- Indien die titel nie by die visuele prikkel pas nie, maar die inhoud spreek steeds die visuele prikkel aan, word die titel geïgnoreer.
- Die onderwerpe kan verhalend, beskrywend, bespiegelend, beredeneerd of argumenterend wees.

SIMBOLE/TEKENS BY DIE NASIEN

Die volgende simbole/tekens behoort deur die onderskeie provinsies gebruik te word:

VERDUIDELIKING	SIMBOOL	BESKRYWING
Woordorde	() →	Hakies en pyltjie
Spelfout	=	Twee kort strepies onder 'n woord
Woordkeuse	/	Haal met 'n streep deur
Tydfoute	T (in die kantlyn)	Hoofletter T
Woord(e) weggelaat	^	Weglaatteken
Taalfoute	—	Enkelstreep onder die taalfout
Paragraafindeling	//	Dubbele skuinsstreep
Paragraaf is een lang, lomp sin	┌	Begin van 'n nuwe sin
Woorde uit ander tale/ nie-funksionele/vreemde woorde: - Standaardafrikaans bly die norm. - Gebruiksafrikaans moet vermy word. - Aanvaar terminologie waarvoor Afrikaans nog nie ekwivalente het nie.	X	Trek 'n X bo die verkeerde woord.
Erkenning van taaljuweeltjies	✓ (bo die woord)	Regmerkie bo goeie taalgebruik, idees of uitdrukkings.
Herhaling	hh (in die kantlyn)	Dubbele hh
Onduidelik/Onverstaanbaar	└ (in die kantlyn)	Kronkelstreep
Saamgeflans uit vraestel	Vr (in die kantlyn)	Hoofletter V kleinletter r
Puntuasie	○	Omkring

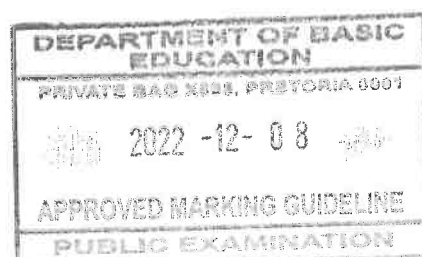
NEERSKRYF VAN PUNTE

- Gebruik die korrekte rubriek vir elke tipe skryfstuk.
- Assesseer die kandidaat se skryfstukke na aanleiding van die **vyf VAARDIGHEIDSVLAKKE** volgens:

AFDELING A: **INHOUD en BEPLANNING** (30 punte), **TAAL, STYL en REDIGERING** (15 punte) en **STRUKTUUR** (5 punte)

AFDELING B: **INHOUD, BEPLANNING en FORMAAT** (18 punte) en **TAAL, STYL en REDIGERING** (12 punte)

AFDELING C: **INHOUD, BEPLANNING en FORMAAT** (12 punte) en **TAAL, STYL en REDIGERING** (8 punte)

- 3.
- Bepaal eers in watter vaardigheidsvlak die skryfstuk val, bv. KNAP.
 - Bepaal vervolgens of die skryfstuk in die hoë- of laevlaksubkategorie val, bv. KNAP hoog.
 - Assesseer dan watter punt die skryfstuk verdien. Skryf slegs een punt neer, bv. uit die kategorie (22–24) kies en skryf die nasiener 22 uit 30 vir Inhoud en Beplanning.
 - In Afdeling A word dieselfde werkswyse by Taal, Styl en Redigering sowel as Struktuur gevolg.
 - In Afdeling B en C word dieselfde werkswyse by Inhoud, Beplanning en Formaat sowel as Taal, Styl en Redigering gevolg.
4. Hou die **punttoekenning** by die onderskeie vaardigheidsvlakke in gedagte. Dis 'n hulpmiddel.
5. Let daarop dat AFDELING B en C nie onderskei tussen hoë en lae vlakke nie.
6. Skryf die punte soos volg neer:

AFDELING A	Kode	Punt
IB	Knap +	22
TSR	Uitsonderlik -	13
S	Knap	4
TOTAAL:		39

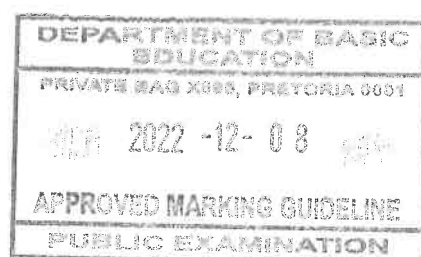
AFDELING B	Kode	Punt
IBF	Gemiddeld	9
TSR	Elementêr	5
TOTAAL:		14

AFDELING C	Kode	Punt
IBF	Gemiddeld	7
TSR	Elementêr	3
TOTAAL:		10

TAALVAARDIGHEID: SKRYF EN AANBIED

Hierdie nasienriglyne moet saam met die aangehegte Afrikaans EAT-assesseringsrubrieke vir AFDELING A, B en C gebruik word.

LET WEL: Kandidate word nie addisioneel gepeenaliseer vir afwykings nie, want die rubrieke maak daarvoor voorsiening.

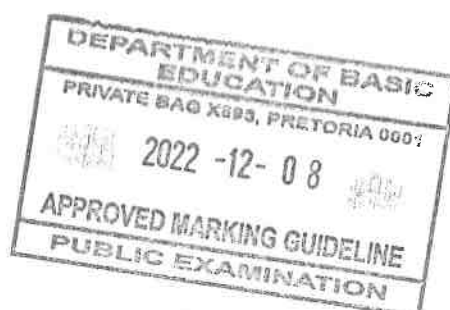

AFDELING A: OPSTEL**1.1 DIT WAS DIE GELUKKIGSTE DAG VAN MY LEWE**

- Hierdie onderwerp leen hom die beste tot die volgende opstelipes:
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die kandidaat op 'n lewendige wyse van die gelukkigste dag van sy/haar lewe; dinge wat hulle gelukkig maak. (Voorbeelde: 'n nuwe foon/kar/klere/verhoudings/werksaanbieding/'n dag tydens 'n familie-vakansie/iemand wat trou, ens.)
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die kandidaat die gelukkigste dag van sy/haar lewe op 'n lewendige wyse.
- Die opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]**1.2 DIS LEKKER OM 'N TIENER TE WEES**

- Hierdie onderwerp leen hom die beste tot die volgende opstelipes:
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die kandidaat op 'n lewendige wyse dat dit lekker is om 'n tiener te wees; dinge wat tieners graag doen/gevoelens van tieners, ens.
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die kandidaat van 'n interessante insident(e)/verhouding(s) wat hom/haar laat besef het dat dit lekker is om 'n tiener te wees; oor wat in tieners se lewens gebeur; humoristies oor hoe jy as tiener met dinge kan wegkom, ens.
 - **Bespiegelende opstel:** Hier bespiegel/wonder die kandidaat oor tiener-wees; die lewe van 'n tiener (vry/sonder letsels), ens.
 - **Beredeneerde opstel:** Hier beredeneer die kandidaat die gedagte dat dit lekker is om 'n tiener te wees in 'n gebalanseerde opstel. Die kandidaat mag uiteindelik 'n standpunt inneem/die lewe van 'n tiener (vry/sonder letsels) teenoor ouers (skuld, probleme, ens.). Die kandidaat kan die positiewe of negatiewe aspekte van tienerwees beredeneer.
 - **Argumenterende opstel:** Hier neem die kandidaat reg van die begin af 'n standpunt in, nl. dat dit lekker is om 'n tiener te wees óf nie lekker is om 'n tiener te wees nie en motiveer die standpunt.
- Die opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.3 VERANDERING IS 'N GOEIE DING

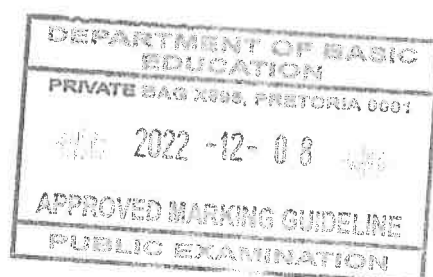
- Hierdie onderwerp leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Argumenterende opstel:** Hier neem die kandidaat reg van die begin af 'n standpunt in, nl. dat verandering 'n goeie ding is óf nie 'n goeie ding is nie en motiveer die standpunt. (Voorbeelde: verandering van onderwys/in die huis tussen gesinslede/verhoudings/onderwysers/studies/trek en woon 'n nuwe skool by/fisiese veranderinge soos gesond eet/oefen, ens.)
 - **Beredeneerde opstel:** Hier beredeneer die kandidaat in 'n gebalanseerde opstel of verandering 'n goeie ding is. Die kandidaat mag uiteindelik 'n standpunt inneem.
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die kandidaat op 'n interessante wyse van sy/haar ervaringe wat hom/haar laat voel dat verandering 'n goeie ding is. (Voorbeelde: verandering van onderwys/in die huis tussen gesinslede/verhoudings/onderwysers/studies/trek en woon nuwe skool by/fisiese veranderinge soos gesond eet/oefen, ens.)
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die kandidaat op 'n lewendige wyse sekere veranderinge wat hom/haar oortuig het dat verandering 'n goeie ding is. (Voorbeelde: veranderinge van sosiale media/wat Covid gebring het, ens.)
 - **Bespiegelende opstel:** Hier bespiegel/wonder die kandidaat oor die waarde van verandering. (Voorbeelde: iets wat eers 'n negatiewe verandering was en sien toe dat dit eintlik goed was, soos egskeiding/verhuising/vriende, ens.)
- Die opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat.
- Assesseeer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.4 WATER IS BELANGRIKER AS ELEKTRISITEIT

- Hierdie onderwerp leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Argumenterende opstel:** Hier neem die kandidaat reg van die begin af standpunt in, nl. dat water belangriker as elektrisiteit is óf dat elektrisiteit belangriker as water is en motiveer die standpunt.
 - **Beredeneerde opstel:** Hier beredeneer die kandidaat in 'n gebalanseerde opstel of water wel belangriker as elektrisiteit is. Die kandidaat mag uiteindelik 'n standpunt inneem.
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die kandidaat op 'n interessante wyse van sy/haar ervaring rondom water wat hom/haar laat besef dat water belangriker as elektrisiteit is of andersom.
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die kandidaat op 'n lewendige wyse 'n insident(e) rondom water wat hom/haar laat besef dat water belangriker as elektrisiteit is of andersom.
- Die opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat.
- Assesseeer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]

1.5 RESPEK

- Hierdie onderwerp leen hom die beste tot die volgende opsteltipes:
 - **Bespiegelende opstel:** Hier bespiegel/wonder die kandidaat oor die waarde van respek.
 - **Beskrywende opstel:** Hier beskryf die kandidaat op 'n lewendige wyse 'n insident(e) wat hom/haar laat beseft dat respek belangrik is. (Voorbeeld: hoe die kandidaat respek vir iemand gekry/verloor het/hoe gebrek aan respek tot verbrokkeling van gemeenskappe/skole lei, ens.)
 - **Verhalende opstel:** Hier vertel die kandidaat op 'n interessante wyse van dinge/ervaringe wat hom/haar laat beseft dat respek belangrik is. (Voorbeeld: hoe gebrek aan respek tot verbrokkeling van gemeenskappe/skole lei, ens.)
- Die opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat.
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

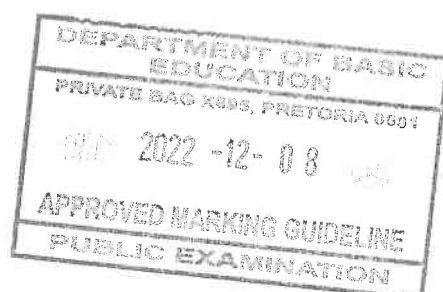
[50]

VISUELE PRIKKELS

- Die inhoud van die opstel moet by die visuele prikkel pas. Die nasiener moet onthou dat hierdie visuele prikkels oop is vir 'n verskeidenheid interpretasies. Die kandidaat se perspektief moet by assessering oorweeg word, maar slegs wanneer dit by die prikkel aansluit.
- Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.
- 'n Opstel kan elemente van verskillende tipes opstelle bevat.

1.6 PRENTJIE: KINDERS

- Die kandidaat kan enige tipe opstel aanbied.
- Letterlike interpretasie: (Voorbeelde: kinders wat sang geniet/kinders wat gelukkig is as hulle sing/deelname aan koor/musiek/sangkompetisies/kulturele diversiteit in sang/sing van die volkslied by sport- en kultuur gebeurtenisse/kinders wat 'n kompetisie wen/Kerstyd/familiebyeenkoms/weeshuis/verhoudings of stories in 'n musiekgroep/kinderjare/konsert/Trots Suid-Afrikaans/hand op die bors/liefde vir iets of iemand/vreugde/herinneringe van positiewe kinderdae/vriende/kinderregte, ens.)
- Figuurlike interpretasie: (Voorbeelde: musiek bring mense saam/musiek, die taal van my hart/eerbied/samehorigheid/afwagting/kinderlike onskuld/ons is net by feeste trots op ons taal/kultuur anders word dit weggebêre/vryheid van kindwees/jou drome, ens.)
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

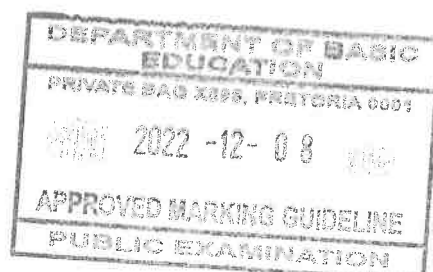
[50]

1.7 PRENTJIE: STOP DINK DOEN

- Die kandidaat kan enige tipe opstel aanbied.
- Letterlike interpretasie: (Voorbeelde: bestuur met veiligheid/padtekens/padreëls/die woorde: stop, dink en doen/toekomsplanne/wenke vir die skryf van 'n eksamen/hoe om konflik te hanteer/bestuurs-/leerlinglisensie/leer bestuur/bedelaars by verkeersligte/verkeerstekens en die belangrikheid daarvan/beskryf elke teken en hoe jy dit op jou lewenspad moet oorweeg/die stoptekens staan uit weens donkerder agtergrond en jou dwing om te dink voor jy doen/die invloed van tekens by insidente in jou lewe soos dwelms wat vir jou aangebied word/vriende wat jou nie positief beïnvloed nie, ens.)
- Figuurlike interpretasie: (Voorbeelde: die goue reël: stop, dink en doen/wenk vir die lewe/lewensfilosofie/uitdagings/padtekens op jou lewensweg, ens.)
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]**1.8 PRENTJIE: VOËLKOUTJIE MET EEN VOËL BINNE EN EEN VOËL WAT UITVLIEG**

- Die kandidaat kan enige tipe opstel aanbied.
- Letterlike interpretasie: (Voorbeelde: troeteldiere/as die koutjie se deurtjie oop is, vlieg die voëls weg/die koutjie is die huis of die bekende/afskied/diere in 'n hok/die aanhou van diere wat nie 'n keuse het nie/verlaat die huis/keuses/my eie voëltjie wat wegvlieg/lewensmaats, ens.)
- Figuurlike interpretasie: (Voorbeelde: vasgevangenskap/vryheid/gedwonge aanhouding/afskied/neem jou eie besluite/om nie vry te wees nie/wegvlug van probleme/onder ouers se vlerk uit/om te laat gaan/nuwe plekke om te ontdek/bly jy of gly jy/dis tyd om die nes te verlaat/wilskrag om weg te breek/sprei jou vlerke/geestesgesondheid/ons gemeenskappe se gesindheid/idees hou ons gevange/dit is moeilik om te vlug en laat ons magteloos voel/bevry van nuttelose idealisme/politieke terugslae/daar is altyd 'n oop deur uit jou omstandighede/vryheid gekoppel aan verantwoordelikheid/depressie of probleme wat jou vashou/verbrokkelde verhoudings, ens.)
- Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie.

[50]**TOTAAL AFDELING A: 50**

AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKS**2.1 INFORMELE BRIEF****FOKUS**

Die kandidaat skryf 'n **informele brief** aan sy/haar maat om te vertel wat die kandidaat ná sy/haar graad 12-jaar wil doen.

KENMERKE

- Die informele brief het 'n bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is informeel.
- Die doel van die brief moet duidelik wees, nl. om vir die kandidaat se maat te vertel wat die kandidaat ná sy/haar graad 12-jaar wil doen.
- Die inhoud moet in paragrawe aangebied word.
- Die brief behoort 120–150 woorde te hê.

INHOUD, INSLUITEND IDEES EN DETAIL

- Die inhoud van die brief moet die fokus ondersteun.
- 'n Verskeidenheid volwasse en intelligente idees word gegee.
- Gepaste detail brei die idees uit.
- 'n Gepaste groet.

FORMAAT

Die formaat van die brief moet korrek wees.

Leestekens

- Geen leestekens word in die adres, aanhef of slot gebruik nie.

Die adres en datum

- Die adres van die brieffskrywer moet regs boaan in blokvorm geskryf word.
- Daar word nie 'n reël tussen die poskode en die datum ooggelaat nie.
Toegewing: 'n Reël mag tussen die datum en aanhef ooggelaat word of nie.
- Die datum word voluit geskryf: 15 November 2022.
- Let op die verskillende wyses waarop die adres geskryf kan word.

Die aanhef, doel, afsluiting en slot

- Aanhef: "Beste" of "Liewe" word gebruik; dit word teen die linkerkantlyn geskryf.
- Groete/Liefdegroete kry 'n punt aan die einde.
- Daar word nie 'n reël tussen byvoorbeeld *Jou maat/vriend/vriendin* en die naam ooggelaat nie.
- Die omskrywing, bv. *Jou maat/vriend/vriendin* voor die brieffskrywer se naam is opsioneel.

Die paragrawe

- 'n Reël word tussen elke paragraaf oopgelaat.
- Die inleidingsparagraaf stel die rede vir die brief duidelik, byvoorbeeld dat die brieffskrywer vir die maat wil vertel wat hy/sy ná sy/haar graad 12-jaar wil doen.
- Die liggaam van die brief brei uit op die rede vir die brief. Die brieffskrywer vertel in detail wat hy/sy ná sy/haar graad 12-jaar wil doen.
- Die slotparagraaf moet die brief saamvat en treffend wees.

Let op die verskillende wyses hieronder waarop die adres geskryf kan word.

Voorbeelde van die brieffskrywer se adres:

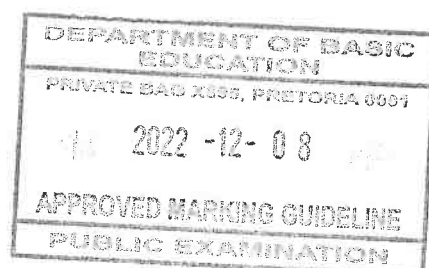
Kerkstraat 1	Posbus 88	Huis 342	Plot 588
Uitbreiding/Voorstad	Pleknaam	Pleknaam	Pleknaam
Pleknaam	Kode	Kode	Kode
Kode			
Rusthof	Sewende laan 10/Sewende Laan 10/Sewendelaan 10		
Pleknaam	Westdene		
Kode	Kode		

Let op die volgende: **Kerkstraat** is altyd een woord omdat dit 'n samestelling van TWEE soortname is. **Arcadia Straat** is 'n samestelling tussen 'n eienaam en 'n soortnaam en daarom kan dit soos volg geskryf word: Arcadiastraat, Arcadia Straat, Arcadia-straat, Arcadia-Straat. (AWS, 2017, bl. 173)

Geen Engels, behalwe amptelike Engelse name, bv. Mandela Square, word aanvaar nie.

TAAL EN STYL, INSLUITEND TOON EN REGISTER

- Die taal en styl van die brief is informeel en gemaklik.
- Die toon is vriendelik.
- Die woordkeuse getuig van goeie woordeskat en dit pas by die toon en register wat die skryfstuk vereis.
- Grammatika:
 - Sinne word korrek gebou.
 - Taalstrukture en -konvensies word korrek aangebied.
 - Spelling is korrek.

[30]

2.2 INFORMELE VERSLAG

FOKUS

Die kandidaat skryf 'n **informele verslag** oor hoe hy/sy gesien het hoe een van die klasmaats 'n venster van die skoolhoof se motor stukkend geslaan het.

KENMERKE

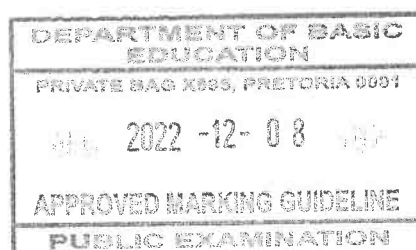
- Die informele verslag het 'n bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is informeel, dog saaklik.
- Die doel van die verslag moet duidelik wees, nl. om verslag te lewer oor dit wat die kandidaat gesien het.
- Die skrywer lewer objektief verslag oor wat hy/sy gesien het.
- Die verslag word in die verlede tyd geskryf wanneer daar na die insident verwys word.
- Die verslag word in die eerste persoon gedoen.
- Feite of inligting moet korrek wees.
- Dit is kort en bondig.
- Die informele verslag behoort 120–150 woorde te hê.

INHOUD, INSLUITEND IDEES EN DETAIL

- Die inhoud van die informele verslag moet die fokus ondersteun.
- 'n Verskeidenheid volwasse en intelligente idees word gegee.
- Die idees/inligting is logies en betroubaar en duidelik uiteengesit.
- Bondige, gepaste detail brei die idees uit:
 - Wie was betrokke?
 - Wat het gebeur?
 - Wanneer het dit gebeur?
 - Waar het dit gebeur?

FORMAAT

- Die verslag moet 'n opskrif hê.
- Die meeste feite word in die eerste paragraaf gegee: Wie, wat, waar, wanneer?
- Die verslag kan in paragrawe aangebied word.
- Die wie, wat, waar en wanneer word in opeenvolgende paragrawe uitgebrei.
- Die slot vat die verslag saam.
- Die verslag word onderteken en van 'n datum voorsien.

TAAL EN STYL, INSLUITEND TOON EN REGISTER

- Die taal en styl van die informele verslag is hoofsaaklik informeel.
- Die toon is saaklik en informatief.
- Die kandidaat kan die bedrywende en lydende vorm in die verslag gebruik.
- Die woordkeuse getuig van goeie woordeskat en dit pas by die toon en register wat die skryfstuk vereis.
- Grammatika:
 - Sinne word korrek gebou.
 - Taalstrukture en -konvensies word korrek aangebied.
 - Spelling is korrek.

[30]

2.3 **HULDEBLYK****FOKUS**

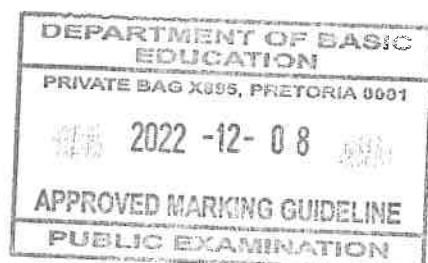
Die kandidaat skryf 'n **huldeblyk** vir die skool se sekuriteitswag wat oorlede is.

KENMERKE

- Die huldeblyk het 'n bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is formeel en waarderend.
- Die doel van die huldeblyk moet duidelik wees, nl. om hulde te bring aan die sekuriteitswag wat jare lank by die skool gewerk het.
- Die huldeblyk moet in die verlede tyd geskryf word en die vertroosting/bemoediging in die teenwoordige of toekomstige tyd.
- Die mense wat die gedenkdien bywoon, moet 'n geheelbeeld van die sekuriteitswag kry.
- Die huldeblyk behoort 120–150 woorde te hê.

INHOUD, INSLUITEND IDEES EN DETAIL

- Die inhoud van die huldeblyk moet die fokus ondersteun.
- 'n Verskeidenheid volwasse en intelligente idees word gegee.
- Gepaste detail brei die idees uit:
 - Bekendstelling van die sekuriteitswag
 - Oorsig oor die jare wat hy/sy by die skool gewerk het.
 - Enkele staaltjies uit die tyd toe hy/sy die skool se sekuriteitswag was
 - Waardering vir die sekuriteitswag se bydrae oor die jare
 - Die familie moet bemoedig word.
- Kultuurkontekste moet in ag geneem word.

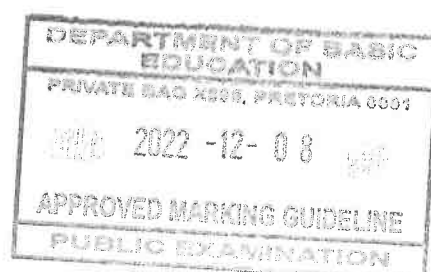

FORMAAT

- **Opskrif**
Die huldeblyk moet 'n opskrif hê en dit mag 'n subopskrif insluit.
- **Inleidende paragraaf**
Die inleidende sin is baie belangrik. Die huldeblyk word met die groet ingelei en die aanwesiges se aandag word vasgevang. Die spreker gee die rede vir die samekoms.
- **Paragraaf 2**
Die volgende besonderhede van die sekuriteitswag kan gegee word: naam en van, jare diens en oorsig oor sy/haar jare by die skool.
- **Paragraaf 3 en verder**
Die huldeblyk sluit verskillende hoogtepunte in wat persoonlike gebeure en staaltjies van die sekuriteitswag se lewe bevat. Dit word in verskillende daaropvolgende paragrawe bespreek. Elke paragraaf handel (verkieslik) oor 'n nuwe feit/gedagte. Die spreker bemoedig hier of in die slotparagraaf die sekuriteitswag se familie.
- **Slotparagraaf**
In die slot kan die spreker waardering uitspreek vir die sekuriteitswag se bydrae oor die jare. Die spreker moet hier of in een van die ander paragrawe die sekuriteitswag se familie bemoedig.

TAAL EN STYL, INSLUITEND TOON EN REGISTER

- Die toon is formeel, dog vriendelik, waardierend, liefdevol, vertroostend, bemoedigend en taktvol.
- Die taal en styl van die huldeblyk stem met die toon ooreen.
- Die woordkeuse getuig van goeie woordeskat en dit pas by die toon en register wat die huldeblyk vereis.
- Grammatika:
 - Sinne word korrek gebou.
 - Taalstrukture en -konvensies word korrek aangebied.
 - Spelling is korrek.

[30]

2.4 DIALOOG

FOKUS

Die kandidaat skryf 'n **dialoog** tussen hom/haar en sy/haar ma oor die swak maniere van party leerders by die skool.

KENMERKE

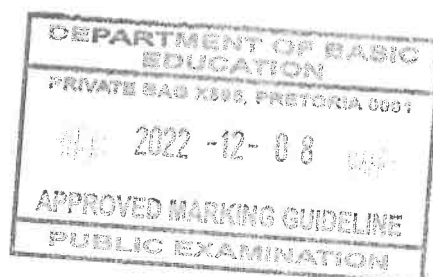
- Die dialoog het 'n bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is informeel.
- Die doel van die dialoog is om te gesels oor party leerders se swak maniere by die skool.
- Elke spreekbeurt dra by tot die doel van die dialoog.
- Die taal en styl is informeel en gemaklik.
- Die dialoog behoort 120–150 woorde te hê.

INHOUD, INSLUITEND IDEES EN DETAIL

- Die inhoud van die dialoog moet die fokus ondersteun.
- 'n Verskeidenheid volwasse en intelligente idees word duidelik uiteengesit.
- Gepaste detail dra by tot die ontwikkeling van die gesprek:
 - Wat leerders doen
 - Waarom hulle so optree
 - Die kandidaat en die ma se opinie oor die saak
- Kultuurverskille moet te alle tye in ag geneem word.

FORMAAT

- Die name van die sprekers word netjies onder mekaar geskryf, teenaan die linkerkantlyn.
- Die kandidaat se naam kan met "Ek" vervang word.
- Daar kom 'n dubbelpunt na elke naam.
- Geen aanhalingstekens word gebruik nie.
- Laat 'n reël na elke spreekbeurt oop.
- Spreekbeurte is in blokvorm.
- Die kandidaat behoort 'n konteks te skep voordat die dialoog geskryf word.
- Ekstra inligting word tussen hakies en direk voor die spreker se woorde geskryf, waar dit toepaslik is.

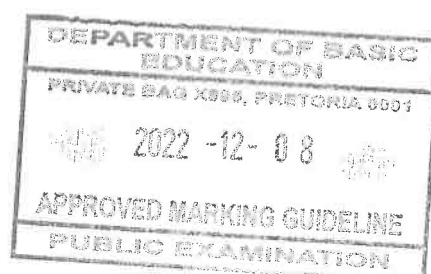

TAAL EN STYL, INSLUITEND TOON EN REGISTER

- Die toon getuig van eerlikheid en openhartigheid.
- Die aanspreekvorm, taal en styl is informeel en gemaklik, dog hoflik.
- Die woordkeuse getuig van goeie woordeskat en dit pas by die toon en register wat hierdie dialoog vereis.
- Grammatika:
 - Sinne word korrek gebou.
 - Taalstrukture en -konvensies word korrek aangebied.
 - Spelling is korrek.
 - Funksionele gebruik van leestekens verhoog die waarde van die teks.
 - Vermy slordige taal, sleng en sms-taal.

[30]**ONTLEDING VAN LANG TRANSAKSIONELE TEKS**

Die vrae is só geformuleer dat 'n persoonlike inkleding van die gekose onderwerp van die kandidaat verwag word.

TOTAAL AFDELING B: 30

AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKS**VRAAG 3****3.1 PLAKKAAT****FOKUS**

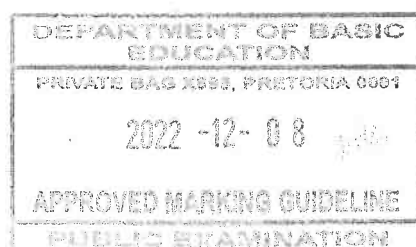
Die kandidaat ontwerp 'n **plakkaat** om sy/haar dienste om na mense se huise en diere te kyk, te adverteer.

KENMERKE

- Die plakkaat het 'n bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is oorredend/manipulerend.
- Die doel van hierdie plakkaat is om mense te oorreed om die kandidaat se dienste te gebruik.
- Daar is 'n definitiewe teikenmark, nl. mense wat met vakansie is en/of diere het.
- Die nodige inligting word in die plakkaat gegee.
- Die krag van 'n plakkaat lê in sy eenvoud.
- Die leser moet die plakkaat maklik verstaan.
- Hierdie plakkaat berus op die sogenaamde ABBA-beginsel:
 - Dit moet die leser se **aandag** trek deur verskillende lettertipes en lettergroottes.
 - Die leser se **belangstelling** moet gewek word deur middel van interessante inhoud en uitleg.
 - Hierdie plakkaat moet 'n **begeerte** by die leser wek om die kandidaat se dienste te gebruik.
 - As die plakkaat in sy doel slaag, sal die leser tot **aksie** oorgaan en die kandidaat se dienste gebruik. Die plakkaat moet hierdie aksie vergemaklik deur volledige inligting soos bv. kontaknommers, ens. te verskaf.
- Die plakkaat behoort 80–100 woorde te hê.

INHOUD, INSLUITEND IDEES EN DETAIL

- Die inhoud van die plakkaat moet die fokus ondersteun.
- Die volgende inligting behoort in die plakkaat gegee te word:
 - Wie is die teikengroep?
 - Wie lewer die diens?
 - Wat sluit die dienste in?
 - Wanneer is die dienste beskikbaar?
 - Hoeveel kos die dienste?
 - Kontakbesonderhede?

FORMAAT

- Die plakkaat moet die indruk van 'n advertensie skep.
- Verskillende lettertipes (fonts) word gebruik.
- Verskillende lettergroottes word gebruik.
- Die belangrikste inligting trek dadelik die leser se aandag.
- Geen omslagtige paragrawe nie.
- Inligting kan puntsgewys gegee word.

TAAL EN STYL, INSLUITEND TOON EN REGISTER

- Die toon is oorredend en spreek die leser direk aan.
- Die taal en styl is informeel en gemaklik.
- Die woordkeuse, styl en register is slim en oorredend van aard en getuig van goeie woordeskat.
- Die grammatika en spelling geniet aandag:
 - Sinsbou is funksioneel.
 - Taalstrukture en -konvensies word korrek aangebied.
 - Spelling van woorde is korrek.
 - Funksionele gebruik van leestekens verhoog die waarde van die teks.

[20]**3.2 KORT TEKSTBOODSKAP (WhatsApp)****FOKUS**

Die kandidaat skryf 'n **kort teksboodskap** aan die maat waarin die kandidaat sy/haar opinie in reaksie op die maat se boodskap gee.

KENMERKE

- Die kort teksboodskap het 'n bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is informeel. Sms-taal word nie aanvaar nie.
- Die doel van die kort teksboodskap moet duidelik wees, nl. om die kandidaat se opinie te verwoord.
- Die kort teksboodskap behoort 80–100 woorde te hê.

INHOUD, INSLUITEND IDEES EN DETAIL

- Die inhoud van die kort teksboodskap moet die fokus ondersteun.
- Die inhoud is persoonlik van aard.
- 'n Verskeidenheid interessante idees word gegee. Die kandidaat se opinie moet duidelik wees.
- Gevoelens en gedagtes word beskryf.

FORMAAT

- Dit is beleefd om eers te groet voordat jy die boodskap skryf.
- Die uiteensetting mag in paragraafvorm wees.
- Die tyd wanneer die boodskap gestuur is, word in die laaste reël of onderaan in die regterkantste hoek geskryf.

TAAL EN STYL, INSLUITEND TOON EN REGISTER

- Die toon is persoonlik.
- Die styl is informeel.
- Die woordkeuse getuig van die kandidaat se vermoë om sy/haar gedagtes en emosies met min woorde te beskryf.
- Beskrywende woorde word fyn gekies.
- Die persoon skryf in die teenwoordige/toekomende tyd.
- Grammatika:
 - Sinne word korrek gebou.
 - Taalstrukture en -konvensies word korrek aangebied.
 - Spelling is korrek.
 - Vermy sms-taal en afkortings.

[20]**3.3 INSTRUKSIES****FOKUS**

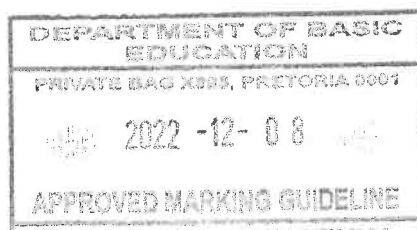
Die kandidaat gee vir graad 8-leerders **instruksies** hoe om 'n suksesvolle skoolloopbaan te hê.

KENMERKE

- Hierdie instruksies het 'n bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is informeel en informatief.
- Die doel van hierdie instruksies is om raad/advies/leiding te gee.
- Die instruksies se doel is om te verduidelik wat gedoen moet word.
- Die instruksies moet maklik verstaanbaar uiteengesit word.
- In hierdie instruksies kan tipiese bevelsinne gegee word. Dit kan met stelsinne afgewissel word.
- Die instruksies behoort 80–100 woorde te hê.

INHOUD, INSLUITEND IDEES EN DETAIL

- Die inhoud van die instruksies moet die fokus ondersteun.
- 'n Reeks verskillende idees word gegee.
- Hierdie teks leen hom nie tot uitbreiding van idees met onnodige detail nie.

FORMAAT

- Die instruksies kan genommer word, met kolpunte aangedui word of slegs as sinne geskryf word. **LET WEL:** Deel van die opdrag by hierdie vraag is dat kandidate die instruksies puntsgewys, onder mekaar en in volsinne moet neerskryf.
- Die instruksies moet in volsinne aangebied word.

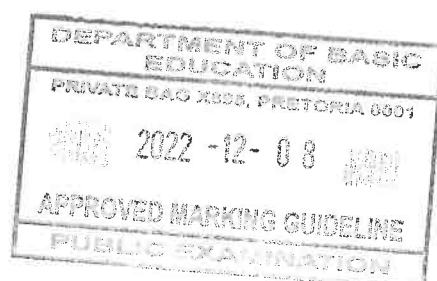
TAAL EN STYL, INSLUITEND TOON EN REGISTER

- Die toon is verduidelikend/informatief.
- Die aanspreekvorm, taal en styl is informeel en gemaklik.
- Instruksies word in die teenwoordige tyd geskryf.
- Die woordkeuse getuig van die kandidaat se vermoë om met die gebruik van min woorde inligting te gee. Omdat daar nie te veel detail gegee kan word nie, moet die kandidaat hier bewys lewer dat hy/sy met gepaste bywoorde/byvoeglike naamwoorde kan werk.
- Grammatika en spelling geniet aandag:
 - Sinne begin gewoonlik met 'n werkwoord (bevelsin) of "Julle moet ..."
 - of "Onthou om ..."
 - Persoonlike voornaamwoorde word in plaas van eiename gebruik.
 - Lydende vorm mag gebruik word.
 - Spelling moet korrek wees.
 - Taalstrukture en -konvensies moet korrek wees.

[20]**ONTLEDING VAN KORT TRANSAKSIONELE TEKSTE**

Die vrae is só geformuleer dat 'n persoonlike inkleding van die gekose onderwerp van die kandidaat verwag word.

TOTAAL AFDELING C: 20
GROOTTOTAAL: 100

LET WEL:

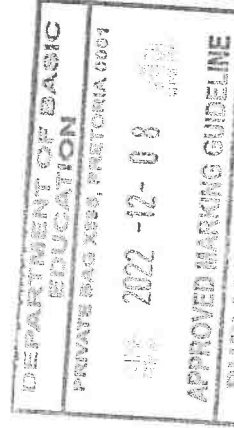
- Gebruik altyd dié rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF vaardigheidsvlakke verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vaardigheidsvlakke in 'n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in 'n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL (AFDELING A) – EERSTE ADDISIONELE TAAI [50 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik 28–30	Knap 22–24	Gemiddeld 16–18	Elementêr 10–12	Onvoldoende 4–6	
INHOUD EN BEPLANNING Respons en idees Organisering van idees vir beplanning Bewustheid van doel, gehoor en konteks	-Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting -Idees is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke -Uitsonderlike organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons baie goed; getuig van vaardigheid -Idees heeltemal relevant, baie interessant en lewer bewys van volwassenheid -Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend -Idees redelik samehangend en oortuigend -Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Wisselvallige samehang in respons -Idees onduidelik, nie oorspronklik nie -Min bewys van organisasie en samehang	-Respons heeltemal irrelevant -Idees deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie -Vaag en herhalend -Geen organisasie nie en is onsamehangend	
30 PUNTE	Hoë vlak	25–27 -Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van 'n opstel ontbreek -Idees intelligent en volwasse -Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	19–21 -Respons goed; getuig van vaardigheid -Idees relevant, interessant -Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	13–15 -Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid -Idees redelik samehangend en oortuigend - 'n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	7–9 -Respons is grootliks irrelevant. -Idees begin los staan en kan verwarrend wees -Skaars 'n bewys van organisasie en samehang	0–3 -Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie -Heeltemal irrelevant en ontoepaslik -Deurmekaar en geen fokus nie
	Laë vlak					

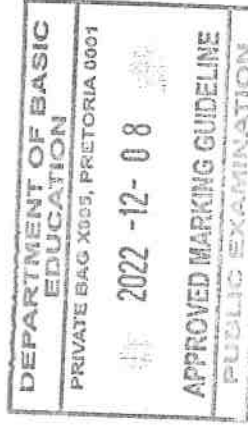
ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL (AFDELING A) – EERSTE ADDISIONELE TAAAL [50 PUNTE] (vervolg)

Kriteria	Uitsonderlik 14-15	Knap 11-12	Gemiddeld 8-9	Elementêr 5-6	Onvoldoende 0-3
TAAL, STYL EN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks Woordkeuse Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika en spelling 15 PUNTE	-Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Knap gedaan 13	-Toon, styl, register en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik effektief -Grammatika en spelling grootliks foutvry -Baie goed gedoen 10	-Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks -Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra -Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk 7	-Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik baie basies -Woordkeuse skaars toepaslik -Baie beperkte woordeskat 4	-Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie -Taal onverstaanbaar -Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak 0-3
	Lae vlak	-Toon, register, styl en woordeskat is effektief -Taalgebruik uitstekend -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Baie goed tot knap gedaan 5	-Toon gepas en effektief -Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief -Enkele foute in grammatika en spelling -Goed gedoen 4	-Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele -Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk 3	-Taalgebruik onvoldoende -Weinig indien enige sinsverskeidenheid -Woordeskat baie beperk 2
STRUKTUUR Kenmerke van teks Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie 5 PUNTE	-Uitstekende ontwikkeling van onderwerp -Uitsonderlike detail -Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer 5	-Logiese ontwikkeling van relevante detail -Samehangend -Sinne en paragrawe logies en toon variasie 4	-Relevante detail ontwikkel -Sinne en paragrawe goed gekonstrueer -Opstel maak nog sin 3	-Sommige detail relevant -Sommige sinne en paragrawe foutief gekonstrueer -Opstel maak nog effens sin 2	-Noodsaaklike detail ontbreek -Sinne en paragrawe foutief gekonstrueer -Opstel maak nie meer sin nie 0-1

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR LANG TRANSAKSIONELE TEKSTE (AFDELING B) – EERSTE ADDISIONELE TAAI [30 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik 15–18	Knap 11–14	Gemiddeld 8–10	Elementêr 5–7	Onvoldoende 0–4
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT Respons en idees Organisering van idees vir beplanning, doel, gehoor, kenmerke, konvensies en konteks	-Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idees intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skryfwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees -Idees behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste en akkurate formaat	-Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met <u>onbeduidende</u> foute	-Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Somige detail ondersteun die onderwerp -Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	-Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat toegepas -Kritiese foute begaan	-Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
18 PUNTE					
TAAI, STYL EN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat geskik vir doel en konteks Taalgebruik en konvensies, woordkeuse, punktuasie en spelling	-Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	-Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	-Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat -Betekenis belemmer	-Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaai met foute en verwarrend -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer
12 PUNTE					

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR KORT TRANSAKSIONELE TEKSTE (AFDELING C) – EERSTE ADDISIONELE TAAI [20 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik 10-12	Knap 8-9	Gemiddeld 6-7	Elementêr 4-5	Onvoldoende 0-3
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT Respons en idees Organisering van idees vir beplanning, doel, gehoor, kenmerke, konvensies en konteks	-Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idees intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skrifwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees	-Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met onbeduidende foute.	-Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Sommige detail ondersteun die onderwerp	-Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas -Kritiese foute begaan	-Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
12 PUNTE					
TAAI, STYI EN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat geskik vir doel en konteks Taalgebruik en konvensies, woordkeuse, punktuasie en spelling	7-8 -Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	5-6 -Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	4 -Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	3 -Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat belemmer	0-2 -Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaa met foute en verwarrend -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer
8 PUNTE					

